

www.MinisterieVanPropaganda.org

De „Sociale” politiek van de regering-De Quay

**Rede van Paul de Groot,
algemeen secretaris van de
CPN, in het debat van
de Tweede Kamer op 14 juli
1959.**

De „sociale” politiek van de regering-De Quay

REDE VAN PAUL DE GROOT IN HET LOONDEBAT
VAN DE TWEDE KAMER OP 14 JULI 1959

Wij brengen hierbij de voornaamste gedeelten van de rede, die de algemeen secretaris van de CPN, Paul de Groot, in de Tweede Kamer heeft gehouden tijdens het debat over de nota van de regering-De Quay over de sociaal-economische vraagstukken.

De thans aan de orde zijnde nota is de eerste toepassing van de regeringsverklaring van mei jl. Zij houdt niet in de in mei jl. aangekondigde vermindering van militaire uitgaven, de aangekondigde verkorting van de dienstdienst of belastingverlaging, ondanks dat in die regeringsverklaring werd erkend dat de belastingen tegenwoordig zwaar op de bevolking drukken. Integendeel, zij houdt in verhoging van de belasting. Zij houdt niet in urgentiemaatregelen voor de ontwikkelingsgebieden, ofschoon in de noordelijke provincies de werkloosheid in tegenstelling tot elders in het hartje van de zomer blijft toenemen. Het is zeer toevallig dat tijdens deze vergadering een telegram van de Provinciale Staten van Friesland is ingekomen, waarin met zorg wordt vastgesteld dat de Regering nog geen maatregelen heeft aangekondigd voor verbetering van de uitermate zwakke economische structuur van het noorden. Dat alles staat in deze eerste toepassing van die regeringsverklaring niet en wat er wel in staat, is de voortzetting van de bestedingsbeperking van 1957 voor de bevolkingsmassa en de verscherping van deze bestedingsbeperking ten aanzien van melk en woningen. Die nota is een aankondiging van het voornemen van de nieuwe Regering om de algemene tendens van haar voorgangsters voort te zetten en te verscherpen, nl. het leven duurder te maken en het levenspeil omlaag te brengen voor de grote massa van de bevolking.

Deze nota kan dan ook gerust de tweede nota inzake de bestedingsbeperking worden genoemd. Het is als het ware de heropvoering van

het oude stuk van 1957, maar nog een beetje meer gepeperd, terwijl de rollen anders verdeeld zijn. In dit debat zullen immers sommige spelers precies het tegenovergestelde verdedigen van hetgeen zij in 1957 hebben betoogd en zullen andere spelers aanvallen hetgeen zij in 1957 hebben verdedigd. De VVD is nog niet aan het woord geweest, maar ik geloof dat ik dat rustig kan voorspellen.

GEEN HUURVERHOGING!

De huurverhoging, die wij thans moeten behandelen, is dus geen nieuw onderwerp. De argumenten, die door de Regering naar voren zijn gebracht, zijn al evenmin nieuw.

Het algemene argument van de Regering is, dat de huurverhoging, die zij thans aankondigt, in het belang van de woningvoorziening zal zijn. Als secundair argument haalt zij aan, dat het noodzakelijk is, op dit ogenblik naoorlogse tijdelijke regelingen, zoals de bescherming van de huren, af te schaffen en de weg naar de vrijheid van de huren op te gaan.

Deze huurverhoging is de zoveelste in de reeks. In de nota wordt meteen aangekondigd, dat er een nieuwe huurverhoging op stapel staat, die de Regering nog in de huidige parlementaire periode in behandeling wil doen nemen. Heeft de serie huurverhogingen in de afgelopen tijd nu geleid tot een verbetering van de woningtoestand, tot een verbetering van de volkshuisvesting?

Ik herhaal hier nog eens, dat de huurverhogingen geen enkele verlichting van de woningnood hebben gebracht en dat deze nieuwe huurverhoging onvermijdelijk een verscherpte woningnood tot gevolg moet hebben. Het bedrag van deze nieuwe huurverhoging is 20%, in tegenstelling tot de 25% van 1957, maar in geld wordt het hetzelfde bedrag, omdat 20% van 125 hetzelfde is als 25% van 100.

Voor wat onze fractie betreft, wil ik wel naar voren brengen, dat wij bij ons verzet tegen deze huurverhoging in het geheel niet zo gechoormeerd zijn van de in het verleden en sedert de oorlog doorgevoerde Dreesiaanse subsidiepolitiek. Ook wij zijn van mening, dat een gezonde regeling wenselijk is, een regeling, waarbij ook de arbeider de huur uit zijn eigen inkomen moet kunnen betalen zonder subsidies en zonder douceurtjes. Toch zijn wij van mening, dat het niet aangaat, de huur en de huurregelingen met andere na-oorlogse regelingen gelijk te stellen, zoals het in de nota wordt gedaan.

Er is ook distributie van levensmiddelen geweest en van textiel en niemand van ons zal de tijd van de bonnen en van de textielpunten terugwensen. Maar wanneer zijn die regelingen opgeheven? Zij zijn opgeheven, toen de schaarste in deze goederen ten einde was. Wanneer men dan ook de regeling op het gebied van de woninghuur wil opheffen — wij wensen dit tenslotte ook —, dan zal daarvoor de eerste voorwaarde zijn, dat de woningnood opgeheven is, dat de schaarste aan woningen is opgeheven. Wie de huren zou vrijlaten bij deze schaarste aan woningen, zet daarbij de deur open niet voor huurverhoging of vrije huren, maar voor huurwoeker en voor zwarte huren. Wie vrije prijsvorming wil op het gebied van de huren, behoort te zorgen voor vrije concurrentie op het gebied van woningen en voor een ruim aanbod van wo-

ningen, hetgeen op het ogenblik, doch m.i. ook in de toekomst, ondenkbaar is en zelfs niet wenselijk.

Wanneer men overgaat tot het vrijlaten van de huren bij de thans bestaande enorme schaarste aan woningen, betekent dit een rampzalige uitbuiting, waaraan de onbemiddelde huurder door het huizenkapitaal wordt blootgesteld.

NOG MINDER MELK GEBRUIKEN?

Thans wil ik een opmerking maken over de melkpreisverhoging. Hier geldt dezelfde verhouding als ten aanzien van het woningvraagstuk. Het is niet toevallig, dat de subsidies op de huren en de melk als enige van de distributie- en subsidieregelingen zijn overgebleven. Dit komt voort, niet uit schaarste aan melk in dit geval, maar uit de behoefte, de toenemende behoefte op het ogenblik, tot het verlenen van steun aan de landbouw, die op de wereldmarkt met een crisis heeft te maken. Dit is ook een gevolg van het verminderde verbruik van melk in het binnenland door een verminderde consumptie en een verminderde verkoop. Sedert 1952, het jaar van de verzwaarde bewapening van Drees en Romme, is het melkverbruik per hoofd per jaar met 30 liter verminderd (1952: 218 liter en 1959: 189 liter). Als het melksubsidie wordt afgeschaft — het is een waarheid als een koe, waartegen niemand iets kan inbrengen — zal het melkverbruik nog verder dalen, ondanks de voorgestelde compensatie voor de kinderen.

Dit alles betekent tevens, dat de veehouders met lagere inkomsten genoeg moeten nemen, want het melkverbruik in het binnenland vormt een derde deel van de zg. „melkplas”. Dit gedeelte is het enige, dat een lonende prijs opbrengt voor de veehouders. Op de melk, die in de een of andere vorm wordt verwerkt, en op de zuivelexport lijden zij verlies. Door een geringere bijdrage aan het Zuivelfonds zal dus het verbruik verminderen, hetgeen weer noopt tot het verlenen van grotere bijdragen uit 's Rijks kas ten behoeve van de zuivelvoorziening. Is het onder die omstandigheden niet gewettigd de vraag te stellen, of de afschaffing van het melksubsidie nu wel zo'n groot voordeel is voor de schatkist? Is het niet een vestzak - broekzak transactie?

Hierbij komt, dat de Regering volgens de nota de verlaging van de Grondbelasting op het gebouwd, die in 1955 is toegepast als gevolg van een actie van de georganiseerde landbouw, weer ongedaan wil maken. Ik meen, dat dit neerkomt op een verzwaaring van de lasten voor de boeren met f 38 miljoen per jaar. Een landbouwblad schreef dezer dagen, dat dit een moeilijk te verteren brok is. Sinds 1950 zijn bv. ook de pachtprizen met 44% gestegen als gevolg van de huurverhoging. Dit zeggen de boeren. Naar aanleiding van de onderhavige nota schrijft „Het Wegvervoer”, van de organisatie van wegvervoerders: Het maakt niets uit, of je nu door de kat of door de kater wordt gebeten; men denkt hierbij dan aan de zware belasting op benzine. Zo zijn dus niet alleen de arbeiders over deze nota ontevreden, maar ook de boeren en de middenstanders. Zij zullen op den duur toch moeten gaan begrijpen, dat deze ontevredenheid wordt veroorzaakt, doordat zij zich bij de verkiezingen telkens weer zand in de ogen laten strooien doordat allerlei radicale leuzen worden gebruikt en doordat

zij zich nog laten verleiden door de voorgewende noodzaak zware militaire uitgaven te doen, welke uitgaven tenslotte ook uit hun portemonnaie moeten worden betaald. Dit heeft als gevolg, dat de toestand ook voor hen moeilijk is.

Ik wil thans enige opmerkingen over de compensatie maken.

„OVER-COMPENSATIE” EN MINISTER TOXOPEUS

Opnieuw wordt over „overcompensatie” gesproken. In *De Werkgever*, het orgaan van de protestants-christelijke werkgevers, is gezegd, dat er op het ogenblik een grote overcompensatie wordt gegeven. De heer van Leeuwen, een van de afgevaardigden van de VVD in deze Kamer, schreef in de *Haagse Post* van 11 juni jl., dat de Regering een flinke overcompensatie aan hen, die door de huurverhoging worden getroffen zal geven. Ik wil er aan herinneren, dat ook in 1957 over overcompensatie werd gesproken. Ik wijs erop, dat dit alles thans evenmin waar is als toen.

Als men de naakte cijfers nagaat komt men tot de conclusie, dat het bedrag der huurverhoging en melkprijsverhoging, door de in het vooruitzicht gestelde compensatie min of meer wordt gedekt. Wellicht is het bedrag, dat als compensatie wordt gegeven iets hoger, globaal genomen zal dit een dubbeltje of enkele dubbeltjes schelen, dit al naar gelang het kindertal. Gaat men echter de gevolgen van de voorgestelde melkprijs- en huurverhoging na, dan komt men tot de conclusie, dat de hogere uitgaven allermindst door de toegezegde compensaties worden gedekt. Daarom heb ik mij bijzonder verwonderd over de lof van de heer Roemers voor de Regering naar aanleiding van de zgn. ruime compensatie. Deze compensatie, aldus de heer Roemers, bedraagt 3% voor de huren en 1% voor de melk. Hij vindt deze compensatie royaler dan die in 1957 bij de vorige huurverhogingsronde. Dit is niet waar, want in 1957 bedroeg de compensatie voor de huren ook 3% en was de melkprijs niet in de compensatie berekend. Maar is iemand met de compensatie in 1957 gelukkig geweest? Zoals gezegd, de huurverhoging was toen gelijk aan die van thans. Ook toen werd over overcompensatie gesproken. Maar ondanks deze „overcompensatie” zijn in werkelijkheid de kosten van het levensonderhoud als gevolg van de huurverhoging belangrijk gestegen.

Nu is het merkwaardige, dat in 1957 de heer Toxopeus (de huidige minister van Binnenlandse Zaken, die toen de woordvoerder was van de VVD) en met hem de gehele VVD-fractie, deze stijging van de kosten van het levensonderhoud als gevolg van de huurverhoging had voorzien. De heer Toxopeus zeide het destijds aldus — Handelingen van 4 juni 1957, blz. 3721 — :

„Wij mogen verwachten, dat een tweede onbevredigend gevolg van deze methode van huurverhoging zal zijn, dat er een stijging van prijzen zal optreden. Men heeft mij voorgerekend dat de totale stijging van de kosten van levensonderhoud resulterende uit deze compensatie, 5% zal bedragen. Dit is niet door de regering aan mij voorgerekend, maar door iemand anders.”

„De Minister van Economische Zaken zal niet ontkennen, dat de prijzen inderdaad zullen gaan stijgen”.

De Minister van Economische Zaken zal het ditmaal ook niet kunnen ontkennen en evenmin de Minister van Binnenlandse Zaken. Het overheidspersoneel heeft dan ook het recht te verwachten, dat deze Minister van Binnenlandse Zaken snel krachtige maatregelen zal nemen om de prijsstijgingen, welke zijn te verwachten, op te vangen en dat het overheidspersoneel niet aan het einde van de rij zal komen als de algemene trend, zoals het in de nota wordt genoemd, bekend zal zijn.

Twee jaar geleden had de VVD een oplossing of een halve oplossing voor de zaak. De heer Toxopeus deed toen nl. het voorstel, de huurverhoging tot 12½% te beperken. Ik ben nieuwsgierig naar wat de VVD thans zal voorstellen. Wanneer zij behoefte heeft aan klemmende argumenten, is het voldoende de *Handelingen* van de Tweede Kamer van het jaar 1957 na te lezen. Ik geloof, dat daar geen speld tussen is te krijgen. Daardoor is een huurverhoging van 20%, zoals thans wordt voorgesteld, voor de VVD volstrekt onaanvaardbaar. De zekerheid, dat de huurverhoging tot prijsstijgingen zal leiden, is thans nog groter dan in 1957. Toen verklaarde de Regering zich nog, zij het platonisch, bij monde van Minister Zijlstra tegen het doorberekenen van de huurverhoging. Dit is door het huidige kabinet — ik neem aan: welbewust — nagelaten. Het huidige kabinet wenst geen doorberekening van de loonsverhoging, maar spreekt *niet* over een verbod van doorberekening van de huurverhoging.

De „royale overcompensatie”, waarvan de heer Roemers zo gecharmeerd is, wordt dus niet alleen aangetast door de huurverhoging en de verhoging van de melkprijs, maar bovendien door de algemene prijsstijgingen, door het z.g. meegroeien van de personele belasting en door de te verwachten premiebetalingen. Regeren is vooruit zien. Dit mogen de volksvertegenwoordigers zich ook wel eens in de oren knopen. Er is namelijk een premiebetaling te verwachten bij de toekomstige behandeling van de Kinderbijslagwet en voor de Weduwen- en Wezenwet. Dit zal dus over een tijdje het geval zijn. Dat tijdje zal nog wel bekort worden door het feit, dat door deze huurverhoging de uitkeringen krachtens de Weduwen- en Wezenwet moeten worden verhoogd. Hierdoor wordt de ruimte voor vrijstelling van betaling al weer kleiner.

DE PORTEMONNAIE VAN HET ARBEIDERSGEZIN

Ik zou een voorbeeld willen noemen van de absolute verslechtering van het arbeidersinkomen als gevolg van de huurverhoging en de te lage compensatie. Dit is het voorbeeld van een arbeider die in 1956 een bruto weekloon verdiende van f 76,80. Men zou kunnen zeggen, dat dit een doorsnee arbeider is. Van dit bruto loon ging af voor sociale verzekeringen f 3,48 en voor loonbelasting f 2,33, zodat een netto weekloon overbleef van f 70,99. Daar ging een huur vanaf van, zeggen wij, f 12.—. Blijft over f 58,99.

Nu speelt het stuk in januari 1957, na de overcompensatie van 5,6% voor de AOW. Hetzelfde weekloon, dat in 1956 f 76,80 bedroeg, is nu f 81,10. Daarvan gaat af: voor sociale verzekering f 4,06; loonbelasting f 2,38; nieuwe post AOW f 5,22. Schoon netto weekloon f 69,44. Hiervan

gaat af aan huur f 12.—; blijft over f 57.44. Dus met de overcompensatie een aardige „vooruitgang”.

Volgende bedrijf, augustus 1957. Toen kwam er de „royale” huurtoeslag van f 3.10 bij. Het bruto weekloon was toen geworden f 84.20. Sociale verzekering f 4.21; loonbelasting f 2.71; AOW f 5.42. Netto loon f 71.86. De huur was intussen verhoogd met 25% en was f 15.— geworden. Blijft over f 56.86.

En hoe wordt het nu in april 1960? Huurtoeslag bij het brutoloon f 4.—. Royaal, nietwaar? Heel aardig. Het bruto loon bedraagt dus f 88.20. Sociale verzekering f 4.41; loonbelasting f 3.18; AOW f 5.68. Netto loon f 74.93. Af f 15.— huur plus 20% is f 18.—; blijft over f 56.93. Dat is dus iets meer dan vóór 1 januari 1960, maar het is f 2.06 minder dan in 1956 en zo zien wij, dat de achteruitgang — de overcompensatie zal in dit geval 7 cts bedragen¹⁾ — f 2.06 bedraagt, dank zij die lange reeks van overcompensaties, welvaartsvermeerdering en andere fraaiïgheden, waarmee de arbeider in de afgelopen jaren gelukkig is gemaakt. Men moet daarbij bedenken, dat hierbij komt de vermindering van inkomsten door overwerk, dat er in de afgelopen jaren wel was en nu niet meer is. Dat is een zeer belangrijk verlies.

Er is mij medegedeeld, dat in een toch tamelijk modern en goed renderend bedrijf als Bruynzeel in Zaandam, de derving aan inkomsten per arbeider gemiddeld f 10,— à f 15,— per week bedraagt. Dit bedrag ontvangt men minder door gebrek aan overwerk.

Er is vandaag in het Kamergebouw een vrouwen-delegatie uit enkele buurten in Rotterdam en Amsterdam geweest om de kamerfracties te bezoeken en een petitionement met duizend handtekeningen te overhandigen tegen de huurverhoging en voor 4% loonsverhoging. Uit een schat van gegevens die deze delegatie uit eigen ondervinding heeft meegebracht, blijkt, dat het ene voorbeeld dat ik hier heb gegeven een op de werkelijkheid berustend voorbeeld is en door duizenden andere uit verschillende delen van het land kan worden bevestigd. Dit alles bewijst dus wel, dat hetgeen thans wordt aangekondigd geen royale compensatie is, die ook maar enigszins de achterstand zou kunnen inhalen. Indien dat de bedoeling was, zou deze compensatie belangrijk groter moeten zijn.

HUISBAZEN - WETSOVERTREDERS

Ik zou niet van de huurverhoging willen afstappen zonder nog een andere vraag te stellen, nl. betreffende de afwikkeling van de huurverhoging van 1957. Er is thans geen blokkering voorgesteld. Het is bekend dat onze fractie geen vriend van huisbazen in het algemeen is, maar toch zijn wij zo vrij daarover geen traan te laten. Niettemin is in 1957 die blokkering aangenomen en in een wet, de wet op het Grootboek, no. 4581, vastgelegd. In art. 6 van die wet staat de aanmeldingsplicht en in art. 7 de stortingsplicht; in art. 23 van die wet staat dat iemand die deze plichten niet is nagekomen vóór 1 oktober 1957, met

¹⁾ Omdat het systeem van compensatie van de melkpreisverhoging door middel van de verhoogde kinderbijslag bijzonder moeilijk in deze berekening te betrekken was, heeft de spreker dit punt in dit verband ter zijde gelaten.

zes maanden hechtenis of f 10.000 boete kan worden gestraft bij overtreding. Hier is voorts reeds aangehaald — het heeft ook in de pers gestaan — dat de Algemene Rekenkamer heeft bevonden dat één derde deel van de Nederlandse huiseigenaren die aanmeldingsplicht en andere plichten niet is nagekomen en dit sinds ongeveer twee jaar.

Als arbeiders dat nu eens hadden gedaan, zouden zij om 6 uur in de morgen zijn opgehaald en in de gevangenis zijn gestopt. Zij zouden allen tot zes maanden gevangenisstraf zijn veroordeeld.

Ik wil niet zover gaan dat ik de Regering vraag een derde van de Nederlandse huiseigenaren onmiddellijk bij de kraag te grijpen. Ik zou wel willen vragen, welke Minister verantwoordelijk is voor het niet uitvoeren van deze Wet en voor het niet opsporen van de overtreders. In de Wet staat, dat het gehele Kabinet daarvoor verantwoordelijk is, maar ik meen dat er altijd nog op justitieel gebied bijzondere verantwoordelijkheden bestaan.

Uit het voorgaande blijkt, dat het algemene resultaat van de nota een voortzetting en verscherping van de politiek van de bestedingsbeperking van de Regering-Drees-Suurhoff zal zijn.

DE WAARDE DER VOORSPELLINGEN

Evenals de vorige Regering wil ook de huidige Regering haar maatregelen die leiden tot verslechtering, aanvaardbaar maken door zich te beroepen op twijfelachtige factoren in de economische vooruitzichten.

Het kan wel mogelijk zijn dat, zoals de drie vakcentrales in hun adres mededelen, de berekeningen van de SER te pessimistisch waren en dat b.v. de vooruitzichten voor de export niet zo zwart zijn als ze hier zijn afgeschilderd. Het is ook mogelijk, dat, zoals de vakcentrales mededelen, doordat de boterprijs omhoog is gegaan de melksubsidies naar beneden kunnen en daarom niet meer zo'n rol behoeven te spelen. Het is intussen voor de leiding van arbeidersorganisaties een vreemde redenering, wanneer zij zeggen: dank zij de duurdere roomboter is het nu niet meer nodig de melkpreis te verhogen. Ik wil hierover een algemene opmerking maken. Wij hebben in de loop der jaren het genot gekend van de indiening van een hele reeks nota's van Ministers van Economische Zaken en van Financiën, prognoses van het Planbureau, van de SER enz. De ene keer moesten offers worden gebracht ter wille van verzwaarde bewapeningsprogramma's, voor wapens, die intussen waardeloos zijn geworden of die al van de aanvang af waardeloos waren, zoals uit de nota over het aankoopbeleid is gebleken. Een andere keer was er een lege deviezenpot of een deficit op de betalingsbalans.

Wat is, alles bij elkaar genomen, de uitkomst geweest van dat gehele, jarenlang volgehouden, spel met prognoses en contra-prognoses? De uitkomst was altijd: verhoging, stijging van de winsten van de grote ondernemers en daling van het levenspeil van de arbeiders en van de kleine werkende mensen.

Ik wil een voorbeeld hieraan toevoegen. De lonen van de bouwvakarbeiders moesten per se omlaag. Ook nu wordt weer gesproken over de bouwkosten, die te hoog zijn. De woningnood zal nooit worden op-

gelost, als de bouwkosten niet dalen. Op een zeker moment waren het de bouwvakarbeiders, die voornamelijk schuld aan de hoge bouwkosten heetten te hebben en daarom moesten hun lonen worden verlaagd. Minister Suurhoff voerde met kracht en geweld een nieuwe CAO met lagere lonen voor de bouwvakarbeiders in. Het resultaat was, dat de lonen van de bouwvakarbeiders inderdaad omlaag gingen, doch dat de bouwkosten stegen en nog steeds blijven stijgen. Dat is nu de uitkomst van al die redeneringen en van al die Plan Bureau-prognoses. Ik houd mij liever aan de feiten, aan de verificatie van de feiten na afloop, want dat is de enige methode van een Marxistisch econoom.

Daarom wil ik de nuchtere feiten van de winsten van de grote bedrijven aanhalen, die zij in de loop van 1957 en 1958 hebben behaald en die aantonen, dat het met alles toch niet zo'n vaart heeft gelopen als door de Ministers Hofstra, Suurhoff en Zijlstra is verkondigd. Hieruit blijkt, dat de ondernemers steeds meer hebben verdiend en verdienen.

Ik noem nu de winsten van enkele grote bedrijven.

	1957		1958
Philips	187 miljoen		244 miljoen
Unilever Concern	428 „		503 „
„ Ned.	203 „		284 „
Amsterdamse Bank	11.1 „		12.8 netto
AKU	17.9 „		21.4 netto
Hoogovens	61.9 „		83.6 „
NDSM	27.9 „		26.2 „
De Schelde (werf)	10.4 „		12.3 „
Twentse Bank	12.4 „		13.6 „
Zwanenberg-Organon	21.3 „		22.5 „
Van Vlissingen (Katoen)	11.4 „		12.1 „
Robaver	22.3 „		22.8 „
Verblifa	4.3 „		4.6 „

Behalve van de Amsterdamse Bank en AKU gelden deze winstcijfers vóór aftrek van reserve en belasting.

Het resultaat is, dat de arbeiders sedert 1956 zijn gesteld voor een daling van het nominaal inkomen en voor een nog grotere daling van het reële inkomen door de stijging van de kosten van levensonderhoud, welke stijging, zoals bekend is, minimaal 6% heeft bedragen. Daarom is het nu de hoogste tijd, dat de arbeiders en hun organisaties al deze regeringsprognoses en -berekeningen in de prullemand deponeren en dat zij het nu eens zijn met de stelling, die de heer Toxopeus tijdens zijn kamerlidmaatschap verkondigde, nl. dat men geen vertrouwen kan stellen in de berekeningen van de Regering. Het wordt tijd, dat de arbeiders eisen, dat er geld op tafel komt.

DE VRIJE LOONVORMING

Ik wil thans enkele opmerkingen maken over de vrije loonvorming en over de stelling van de Regering, dat de lonen aan de produktiviteit moeten worden gekoppeld. Bijna zou ik zeggen dat dit, hoewel dit niet nieuw is, de laatste tijd toch een modeverschijnsel is geworden, het is

zelfs bijna een Europees modeverschijnsel geworden. In Frankrijk wordt hierover veel gesproken, sinds de regering-De Gaulle aan het bewind is.

Hoe is het nu mogelijk, arbeiders voor produktiviteit te interesseren? Zij weten van die produktiviteit niets af, zij kennen de produktiviteit niet, zij kunnen de produktiviteit niet beoordelen en zeker niet controleren. Als de ondernemers hun boeken wilden openleggen en hun calculaties zouden tonen en inzage in hun geldmiddelen zouden geven, konden de arbeiders en hun organisaties zich een oordeel vormen over de produktiviteit en de rentabiliteit van het bedrijf, waarin zij werken. Het is echter bekend, dat zij dit alles op het ogenblik niet kunnen beoordelen.

Bovendien wordt er tegenwoordig van uitgegaan, dat de produktiviteit van de onderneming alleen en uitsluitend wordt bepaald door de arbeiders. Wie in een bedrijf heeft gewerkt of met een bedrijf enigszins bekend is, weet echter, dat de produktiviteit in een veel grotere mate van het beleid van de directie afhangt. Zolang de arbeiders geen enkele medezeggenschap hebben b.v. in het benoemen van directeuren en van leidende technische personen in de bedrijven, zolang bij de benoeming van deze personen met beslissingsrecht in de ondernemingen niet wordt uitgegaan — ik zal mij maar zacht uitdrukken — van intelligentie, van kennis van zaken en van ervaring, doch wanneer deze benoemingen zeer dikwijls het gevolg zijn van protectie of van de grootte van de geldbuidel van de kandidaat, kan er geen sprake van zijn, dat de arbeiders zich zullen mengen in de vraagstukken van de produktiviteit van de onderneming, waarin zij minder dan een nummer zijn, waarin zij niet het minste te vertellen hebben en waarvan zij niet het minste afweten. Toch zou ik één idee in de nota niet van de hand willen wijzen, nl. waar de Regering zich bereid verklaart per onderneming te laten onderhandelen tussen ondernemers en vertegenwoordigers van de arbeiders. Ik meen, dat de arbeiders er goed aan zullen doen, de Regering aan haar woord te houden en vooral gebruik te maken van de mogelijkheid, die zij wil geven om per onderneming secundaire arbeidsvoorwaarden te verbeteren en ook de loonkwestie in haar algemeenheid te stellen. Al was het alleen wat betreft de secundaire arbeidsvoorwaarden, is dit momenteel direct urgent wat de vakantietoelagen betreft. Daar zal dus direct gebruik kunnen worden gemaakt van de toezegging van de Regering. Op dit terrein kunnen ondernemingsraden en comités van actie van arbeiders in de bedrijven al direct nuttig en groot werk verrichten.

Het is, wat betreft het punt van de vrije loonvorming, wel duidelijk, wat daarmee eigenlijk is bedoeld, nl. waar de Regering zegt, dat afwijkingen van het loonpeil mogelijk moeten zijn, zowel naar boven als naar beneden. Ik geloof, dat het vooral naar beneden is, waar de vrijheid het meest dwingt en dat de Regering daar het meest vrij spel wil geven. Want voor de rest wordt de dictatuur van de Rijksbemiddelaars, waarover men in het verleden altijd met zoveel bitterheid heeft gesproken, niet alleen gehandhaafd, maar zelfs gecombineerd. De uitbreiding van hun bevoegdheid om dwingend loonovereenkomsten op te leggen is iets, wat in geen geval met vrijheid in overeenstemming te brengen is. Ik meen, dat, als de Regering er zo happig op is om na-

oorlogse instellingen af te schaffen, zij toch beter zal kunnen beginnen met het afschaffen van het BBA. dat niet alleen een na-oorlogse, maar direct een oorlogsregeling is, een Duits bezettingsprodukt, een regeling, waarbij rechters ingrijpen in arbeidsconflicten met dwangsommen e.d., hetgeen wij bij de Amsterdamse heiersstaking hebben meege maakt. Dit is iets, wat in geen geval in overeenstemming te brengen is met welke opvatting van vrijheid dan ook. Het is een regeling, die allereerst zal moeten verdwijnen.

Vanmiddag heb ik reeds gezegd, dat wij in het geheel niet zo gecharmeerd zijn op de sociale politiek van de vorige kabinetten. Ik wil zeggen, dat, als wij op het ogenblik mede aandringen op een algemene loonronde, dit niet betekent, dat wij ons hiermee solidair verklaren met de politiek, die de vorige Kabinetten op dit punt hebben gevoerd, want er is in de laatste jaren in het geheel geen sprake van loonronden geweest. Wij zijn in principe vóór vrije onderhandelingen tussen vakverenigingen en ondernemers en vóór CAO's die in vrije onderhandelingen worden vastgesteld, desnoods worden uitgevochten in de vrije klassenstrijd, zowel nationaal als per onderneming. Wanneer wij echter op het ogenblik een algemene loonronde onmisbaar achten, dan is dit omdat er een algemene verslechtering voor alle loon- en salaristrekken is geweest, tengevolge van de bestedingsbeperking en deze in de eerste plaats ongedaan moet worden gemaakt, vóór dat een verbetering in het loonsysteem zal kunnen worden ingevoerd.

Ook dan zal er volgens ons in de toekomst een zekere algemene grondslag voor de lonen moeten blijven. In de tegenwoordige maatschappij wordt een groot gedeelte van de uitgaven voor levensonderhoud besteed aan vaste lasten. In een socialistische maatschappij worden deze vaste lasten geleidelijk door de gemeenschap overgenomen en omgezet in het premievrije sociale loon dat vanzelfsprekend ten goede komt aan alle werkers buiten het geldloon. Maar in ons land is en blijft een zeker bestaansminimum in geldloon noodzakelijk; dat is een noodzakelijke grondslag voor het gehele loonsysteem. Daarom zal bijv. aandacht verdienen een gedachte, die in de regeringsnota niet voorkomt, meer wel in de regeringsverklaring, nl. invoering van een minimumloon, bijv. van f 75.— per week voor een gezinshoofd. Onder dat loon zal men niet mogen gaan. Dit zou een nuttige verbetering van het loonsysteem in ons land zijn.

Verder zou het loon uitgevochten moeten worden in een vrij spel van de maatschappelijke krachten, zonder inmenging van de Regering. De krachten van de arbeiders zijn groot tegenwoordig en zij zouden nog veel groter zijn, als zij niet door het reformisme geremd werden. Men ziet dat op het ogenblik in de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de metaalindustrie een loonsverhoging van 5% is bedongen, terwijl kort geleden het bestuur van het NVV 4% als algemene loonronde voor de metaalbewerker heeft geëist. Hieruit blijkt dat ook zonder deelneming door de Regering grote verbeteringen kunnen worden bereikt en nog grotere verbeteringen zouden kunnen worden bereikt als een waarlijk krachtige oppositie en een werkelijke aaneensluiting van alle arbeiders zouden worden doorgevoerd, in het bijzonder door het NVV en de Partij van de Arbeid.

Het deelnemen aan de regering in het verleden heeft ook niet zoveel vruchten gedragen. Dit was een gevolg niet zozeer van het deelnemen aan de regering zelf, maar doordat de socialistische arbeiders zich al te zeer de handen hebben laten binden door de overijver van de Ministers van de Partij van de Arbeid, die de grote ondernemers en de Katholieke Volkspartij naar de ogen zagen.

Het is voorgekomen dat de Ministers van de Partij van de Arbeid nog roomser waren dan de Paus. Op het ogenblik moet dat uit zijn. Op het ogenblik is de leuze voor de arbeidersklasse: er uit halen wat er uit te halen is en met alle middelen. Er is werk en de winsten stijgen; er moet geld op tafel komen en geen praatjes.

VERSCHERPTE BESTEDINGSBEPERKING

Daarom acht ik mij genoodzaakt, met beslistheid op te komen tegen de redenering van de heer Roemers, die het voorstelt alsof in de huidige situatie het gevaar van overbesteding zich zou kunnen voordoen en die een „overbesteding” voorstelt als een van de ergste rampen, die ons zouden kunnen overkomen, een ramp, waaraan het NVV zich niet mede-schuldig wil maken. De heer Roemers neemt voor zoete koek aan wat de reactie hem gelieft voor te schotelen. Hij ondersteunt hiermede de mystificatie van de reactie, die de situatie geheel anders voorstelt dan zij is. Er is in het geheel geen sprake van een gevaar van overbesteding, er is integendeel niets anders aan de hand dan een verdergaande bestedingsbeperking. Men moet de arbeiders niet op hun hoede doen zijn voor het gevaar van overbesteding, maar voor het gevaar van onderbesteding, voor het gevaar van verdere afbraak van hun levenspeil.

De krachten van de arbeiders mogen ook niet langer worden geremd door het stupide anti-communisme, zoals in het verleden is gebeurd. Op het ogenblik zullen de ondernemers in toenemende mate rekening hebben te houden met het stijgende levenspeil van de werkers in de socialistische landen. Terecht zien de grote ondernemers het Zevenjaren-plan van de Sowjet-Unie als een „bedreiging”, als een plan, dat voorziet in het scheppen van het hoogste levenspeil en de kortste werktijd ter wereld. Zowel de Nederlandse als de Amerikaanse en andere ondernemers zullen genoodzaakt zijn, met dat socialisme te concurreren. Onze arbeiders zullen de vruchten daarvan kunnen plukken als zij zich niet laten dwingen de ogen daarvoor te sluiten en daardoor zichzelf te benadelen.

Nog enkele opmerkingen over de arbeidstijdverkorting en de wijze, waarop deze in de nota als alternatief voor loonsverbetering wordt gesteld. De in de nota te dezer zake geponeerde stelling is niet aanvaardbaar. Een verkorting van de arbeidsduur per dag en per week is in deze tijd dringend noodzakelijk. Men moet haar niet beschouwen als een gunst, als een soort van voordeel. Zij is noodzakelijk wegens de grotere inspanning, de grotere intensiteit van de arbeid. In vele bedrijven kan op het ogenblik die arbeid niet meer 8 uur per dag worden volgehouden. Dit maakt ook langere weekends en verkorting van de werktijd per week noodzakelijk. Arbeidstijdverkorting kan ook noodzakelijk zijn wegens overproductie, zoals op het ogenblik in de Limburgse mij-

nen het geval is. Daar wordt de arbeidstijd thans verkort, niet uit liefde voor de mijnwerkers, maar omdat het niet anders kan, omdat de kolen onverkoopbaar worden. Is dit dan een reden om het loon laag te houden? Is dat dan een reden om de arbeidstijdverkorting, noodzakelijk geworden door de intensiteit van de arbeid of wegens gebrek aan afzet, voor te stellen als alternatief voor loonsverhoging?

DE „LOYALITEIT" VAN ROEMERS

Ik ben hiermede gekomen tot het adres van de KAB, het CNV en het NVV naar aanleiding van de nota van de Regering. Dit adres munt uit door vaagheid. Het zit vol met slagen om de arm. Ik kan niet begrijpen, dat besturen van arbeidersorganisaties zoiets uitgeven, in de verwachting, dat hun leden daarmede de zaak duidelijk zal worden gemaakt. Als wij ons nuchter afvragen, wat het onderscheid is tussen dit adres en de nota van de Regering, dan moeten wij vaststellen, dat het antwoord op die vraag het duidelijkst tot uiting kwam in de rede, welke de heer Andriessen hier heeft gehouden: een kwestie van het verschuiven van de datum van invoering. Al het gepraat over ombuiging van beleid, ontevredenheid en formele bezwaren is niets anders dan kattegeblaas, waar absoluut niets van overblijft. Het enige tastbare onderscheid tussen de nota van de Regering en het standpunt van de drie vakcentrales betreft de kwestie van de datum van invoering. Wie met de eeuwigheid rekent, vindt dat niet eens zo'n belangrijke kwestie, ofschoon wij van onze kant een verschuiving van de datum ook wel iets vinden, al is het niet veel.

Erger wordt het, wanneer de besturen van deze drie vakcentrales hun voorstel tot verschuiving van de datum van invoering motiveren met de werkloosheid, die gewoonlijk op 1 januari heerst, en de schok, die de invoering onder de arbeiders in de winter teweeg zal brengen. Dit wijst erop — zij geven zich met deze redenering volkomen bloot — dat het hun er niet in de eerste plaats om gaat deze verslechtering nog enige tijd af te wenden, maar dat het hun erom gaat, zoals men dat in de politiek van tegenwoordig zo cru mogelijk zegt, de politiek van deze Regering zo goed en zo handig mogelijk aan de arbeiders te verkopen. Dat de KAB- en de CNV-leiders dat doen, kan ik tot op zekere hoogte begrijpen, hoewel niet billijken, want het is hun Regering. Zij hebben deze Regering aan het bewind gebracht en zij steunen deze Regering.

Natuurlijk is de verschuiving van de datum niet het enige, waarom in het adres wordt gevraagd. Hierin wordt ook gevraagd om niet-invoering van de verhoging van de melkprijs. Er wordt echter niet tegen de bestedingsbeperking opgetreden. Er wordt bezwaar gemaakt tegen de datum van de invoering van de loonverbetering, maar er wordt niet klip en klaar een loonronde geëist tot opheffing van de gevolgen van de bestedingsbeperking, zoals in duidelijke woorden in het verkiezingsprogram van de PvdA was geformuleerd.

Het is jammer, dat de leiding van het NVV zich in spel heeft laten betrekken. In het adres van de vakcentrales neemt het NVV geen eigen standpunt in. Het verschuift zich achter de manoeuvres van de KAB- en de CNV-leiders; het voert opnieuw de Uniepolitiek, die door

de arbeiders in de bedrijven werd bekritiseerd en in het NVV werd afgewezen.

Het is in het debat nog duidelijker geworden dan in het adres, dat de leiding van de Partij van de Arbeid en het NVV — een personele unie hier vertegenwoordigd door de heer Roemers — geen ernstige oppositie tegen de regeringspolitiek voert of wenst te voeren.

Wij hebben voordat het debat begon, een uur lang schermutselingen gehad over een op zichzelf nuttige, maar toch niet zeer belangrijke technische kwestie met betrekking tot de Algemene Weduwen- en Wezenwet. Toen was de Partij van de Arbeid volledig in de oppositie. Ten aanzien van de diepvrieskippen werd eveneens vol vuur oppositie gevoerd. De lijkbezorging had ook de grootste aandacht. Maar *vandaag* komt het erop aan oppositie te voeren. Dan constateer ik, dat de heer Roemers geen oppositie heeft gevoerd en dat hij voor deze Regering in de hoofdzaak heeft gecapituleerd. Ik ben ervan overtuigd, dat het onder de arbeiders in de bedrijven grote teleurstelling zal wekken, dat de Partij van de Arbeid en de NVV-leiding hier vandaag morele steun aan een reactionaire Regering hebben verleend, dat zij een loyaliteitsverklaring hebben afgelegd ten aanzien van de z.g. vrije loonpolitiek, die zij jarenlang ten scherpste, en terecht, hebben bestreden, en dat zij op alle andere punten door de knieën zijn gegaan.

Aan het slot van zijn rede bracht Paul de Groot nog de volgende punten naar voren:

Het snel bekend maken van de kwaliteitseisen die moeten gelden voor de huurverhoging van woningen van vóór 1918. Deze ook te doen gelden voor woningen van na 1918.

Bevriezing van de personele belasting op het huidige niveau.

Geen huurverhoging voor thans gereedkomende woningen, zoals nu voorzien wordt.

Een compensatie van 5% met een minimum van f 6.— in eerste klas gemeenten.

Volledige verstrekking van de compensatie, ook aan gehuwde vrouwen en jongeren onder de 23 jaar, voor wie het leven ook duurder wordt en die immers mee betalen in de huur.

Terugbrenging van de compensatie tot twee gemeenteklassen, waarbij de laagste zou vervallen.

Nadat de regering de Quay aan het woord geweest was hield Paul de Groot de volgende repliek.

DE METHODE VAN LOVEN EN BIEDEN

Het meest opvallende feit in het antwoord van het Kabinet is, dat de data van invoering van bepaalde maatregelen, ook het optrekken van lonen e.d., zijn verschoven, hetgeen werd verwacht na het bekend worden van het adres van de drie vakcentrales. Wij zijn hier weer getuige van de bekende methode van loven en bieden, van inzeppen en uitsmeren, van overvragen en kleine concessies doen op ondergeschikte punten, waardoor, zoals dat gewoonlijk heet, de bittere pillen verguld moeten

worden. In wezen is er dus eigenlijk niets veranderd aan de voorgenomen huurverhoging en de verhoging van de melkprijs. De redevoeringen van de Ministers en Staatssecretaris konden niet wegnemen de ongerustheid inzake de stijging van de kosten van levensonderhoud, die te verwachten is, en met het oog daarop de ontoereikendheid van de te geven compensatie. De Minister van Economische Zaken heeft, op grond van een statistiek en een grafiek, wel een vooruitgang van het levenspeil voorspeld, maar daartegenover stond, dat de Staatssecretaris, de heer Roolvink, hoewel steunende op diezelfde statistiek en grafiek, vaststelde, dat het reële loon omhoog had moeten gaan, maar terzelfder tijd zeide, dat hij de indruk had, dat er eerder een teruggang heeft plaatsgevonden. Als een Staatssecretaris de waarde van de gegevens van zijn eigen Regering op deze wijze in twijfel trekt, wat moet een nietige aardworm als een kamerlid daarvan dan wel denken? Inzake de doorberekening en de maatregelen tegen prijsstijgingen heeft de Minister van Economische Zaken zelfs een nog zachter gefluisterde lippenbekentenis ten gehore gebracht dan Minister Zijlstra twee jaar geleden in een gelijksoortig geval. Als ik het wel heb begrepen, heeft Minister De Pous gezegd, dat de prijsstijgingen aan het Departement gemeld moeten worden. Wat betekent dat? Is dat een aanmelding als moest plaatshebben in verband met de blokkering van de vorige huurverhoging? Ik wil hieraan onmiddellijk de opmerking verbinden, dat ik het niet eens kan zijn met hetgeen de geachte afgevaardigde de heer Van de Wetering hier naar voren heeft gebracht, noch met wat de Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid in dezen meende te moeten opmerken. De heer Van de Wetering vroeg zelfs om een generaal pardon voor de huiseigenaren, die de wet hadden overtreden, en de Minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid heeft medege-deeld, er niets voor te gevoelen om deze 50.000 à 60.000 frauderende huiseigenaren, die ten slotte overgebleven blijken te zijn, te vervolgen. Die huiseigenaren zullen de Minister wel dankbaar zijn voor deze gevoelens, maar waar gaat het dan naar toe? Krijgen wij dan niet deze stelling: alle Nederlanders zijn gelijk voor de wet, met uitzondering van hen, die huizen en bezitten en deze niet aanmelden? Volgens mij kan er geen twijfel aan bestaan, dat de Regering deze personen moet vervolgen. Of dan een boete of hechtenis zal worden opgelegd, kunnen wij in dit geval gerust aan de Nederlandse rechters overlaten; aangezien het hier niet over bouwvakarbeiders of heiers gaat, zal het, naar ik geloof, hiermede nogal loslopen.

DE STRIJD ORGANISEREN

Het voornaamste resultaat van dit debat — als men het een resultaat kan noemen — is dus uitstel van executie, uitstel van de datum van de huurverhoging.

Uitstel van executie kan in bijzondere gevallen van nut zijn, mits wij ons de gewonnen tijd ten nutte maken om de strijd te organiseren tegen de gehele regeringspolitiek en tegen de Regering zelf.

Uit het debat is volkomen duidelijk gebleken, dat de eis van een loonronde noodzakelijk blijft en dat daarvan tot geen enkele prijs af-

stand mag worden gedaan. Daarom moet ik er nogmaals tegen opkomen, dat de heer Roemers dit in feite heeft gedaan. Hij zeide in eerste instantie, dat hij de loonronde, die het Nederlands Verbond van Vakverenigingen als een bijzondere eis had gesteld, niet als een dogma beschouwde, en hij verwees daarbij, naar wat in 1955 heeft plaatsgevonden. Inderdaad zijn in 1955 de Ministers van de P.v.d.A. in het Kabinet ook al teruggeweken voor de eerste stormloop ten gunste van de vrije loonvorming. Toch is de situatie in 1955 allerm minst met de tegenwoordige toestand te vergelijken. Want toen was er in feite toch nog een loonronde, zij het met uitzonderingen, en ten slotte zijn in de meeste bedrijven, die aanvankelijk geheel of gedeeltelijk van de loonsverhoging waren uitgesloten, de lonen toch nog opgetrokken. Weliswaar niet door het optreden van het N.V.V., maar door het optreden van de arbeiders zelf, die in deze bedrijven zoals in de textielindustrie en in de landbouw, van onderop voor hun belang hebben gevochten. Zij hebben toen min of meer dezelfde loonsverhoging weten te verkrijgen als de arbeiders in de andere bedrijfstakken. De communisten hebben zich ten volle voor deze doeleinden ingezet en ingespannen, zoals zij dat nu doen en ook in de toekomst zullen doen. Dit neemt niet weg, dat in 1955 dat eerste terugwijken voor de vrije loonvorming veel schade heeft gedaan voor tienduizenden en honderdduizenden arbeiders, die lange tijd van de loonsverhoging, die hun toekwam, verstoken zijn gebleven en voor een deel nooit het volle pond hebben kunnen veroveren.

Nu is de toestand heel anders geworden. De kwestie van de lonen van de havenarbeiders, die hier ter sprake is gebracht, is daarvan een voorbeeld. Terwijl de Regering wijdlopijge beschouwingen houdt over de vrijere loonvorming, over de vraag, hoe die moet verlopen en welke spelregels daarbij in acht moeten worden genomen, zien wij, dat in de praktijk een onverminderd overheidsingrijpen plaatsvindt. Ten aanzien van de lonen van de havenarbeiders zijn door de Overheid de door de ondernemers en arbeidersorganisaties vrijwillig overeengekomen verbeteringen, om enigszins te voorzien in bestaande tekorten, die door de bedrijfsuitkomsten ruimschoots gerechtvaardigd worden — er worden in de havens enorme winsten gemaakt — en die door de arbeiders lange tijd zijn verdragen, ongedaan gemaakt. De Regering heeft ingegrepen en heeft eenvoudig gedecreteerd, dat deze overeenkomst ongedaan moest worden gemaakt. Als dat vrije loonvorming is, wat is dan dirigisme? Als dat geen sterk staaltje is van ongewenste inmenging van de almachtige Staat in het particuliere bedrijfsleven, wat is het dan wel? Waar blijven nu de banbliksems, die de geachte afgevaardigde de heer Oud in het grijze verleden tegen deze almachtige Staat en zijn ingrijpen en bemoeienis wist te slingeren?

Hetgeen ten aanzien van de lonen van de havenarbeiders is gebeurd toont aan, dat het optrekken van een achterblijvende bedrijfstak in de loonsverhoging in de tegenwoordige omstandigheden veel meer dan in 1955 met harde strijd gepaard zal moeten gaan. En juist daarom mag door de arbeidersbeweging geen afstand van de eis tot een algemene loonronde worden gedaan en moet de bestedingsbeperking door middel van een algemene loonronde ongedaan worden gemaakt. Tot mijn spijt ontbreekt deze beslistheid in het betoog van de geachte afgevaardigde de heer Roemers. De heer Roemers concentreert zijn gehele betoog op de prioriteit.

P.v.d.A. VERLOOCHENT VERKIEZINGSBELOFTEN

Ik heb hier bij mij een foto van een verkiezingsbord van de P.v.d.A. bij de jongste verkiezingen, die in het dagblad „De Waarheid” heeft gestaan. Dat is een verkiezingsbord, dat nota bene in de Apollolaan in Amsterdam aan het raam was gespijkerd en waarop staat: Hofstra 1, geen huur-, wel loonsverhoging. Hier is geen prioriteit aan de orde, maar hier staat: het éne wel en het ándere niet. Die borden heeft men in het gehele land kunnen zien. Ze zijn niet door een particulier gemaakt, ze zijn door het federatiebestuur van de P.v.d.A. in Amsterdam en door het partijbestuur in het gehele land gemaakt. Maar wat is daarvan in het betoog van de heer Roemers terug te vinden? De P.v.d.A. laat in dit betoog haar verkiezingsleuze los, ook zonder een beroep te doen op de noodzaak van een compromis in de Regering, ook zonder dat zij in de Regering zit. Wij verkeren daardoor praktisch in de toestand, dat de P.v.d.A. meehelpt de verslechtingen van deze Regering door te voeren, niet — zoals voorheen — als regeringspartij, doch als, niet zo zeer loyale, maar serviele, dienstvaardige oppositie.

Dat is ook te merken aan haar houding inzake de verlenging van de vermogens- en vennootschapsbelasting, waardoor de P.v.d.A.-ministers tot aftreden werden gedwongen. Ik begrijp zeer goed, dat de regeringspartijen beschaamd zwijgen over dit staaltje van politiek met een kleine p. Het is echter onbegrijpelijk, waarom de P.v.d.A. meedoet aan deze conspiracy du silence over deze kwalijke zaak.

DE REGERING DE QUAY IS ZWAK

Ik wil toch nog even toelichten waarom wij, communisten, het noodzakelijk vinden in de strijd tegen deze reactionaire Regering ook de huidige houding van de fractie van de P.v.d.A. te kritiseren en zelfs terug te grijpen op haar houding in de vorige regering. Het is voor ons volkomen duidelijk en uit dit eerste optreden van het Kabinet-De Quay is dit nog duidelijker geworden: dit Kabinet steekt in geen goed vel. De Minister-President heeft ons vandaag bijna het gehele tableau de la troupe voor het voetlicht gebracht, maar dat heeft al heel weinig overtuigend gewerkt. Het is te duidelijk, dat er vele tegenstellingen zijn in de rijen van de regeringsmeerderheid. Er is nog veel meer oppositie en ontevredenheid over deze Regering onder het volk. En als er geschreven wordt, dat de V.V.D. als enige partij volledig achter de Regering staat, dan zou ik willen zeggen: een Regering, die op de V.V.D., als voornaamste rots, haar huis heeft gebouwd, kan nooit een stabiele Regering zijn. Want die V.V.D. is toch maar een klein en een zeer beweeglijk rotsje.

Wanneer wij dus met onze kritiek komen, doen wij het, omdat het volgens ons gerechtvaardigd is te beginnen te denken aan de volgende Regering en om de strijd voor een volgende Regering tegen de huidige te organiseren. Uiteraard moet die strijd er niet toe leiden, dat terugkeert wat geweest is. Er moet een Kabinet komen, dat ten volle aan de verlangens van het werkende volk voldoet.

Thans enkele woorden over de moties van de heer Roemers c.s. De

eerste motie is voor ons vooralsnog een puzzel. Wij zijn zo vrij onze mening daarover op te schorten. Wij willen het stuk nog verder bestuderen. Aan de tweede motie, die de melkprijsverhoging verwerpt, en aan de derde motie zullen wij onze stem geven. Van deze moties kan worden gezegd: Schaden ze niet, veel baten zullen ze ook niet. Ze zullen misschien baat kunnen brengen, maar dan alleen onder deze voorwaarde, dat er actie buiten het Parlement wordt gevoerd en men zich niet beperkt tot het op papier zetten van een bepaald verlangen.

Paul de Groot, algemeen secretaris van de C.P.N.

**Uitgave CPN
Keizersgracht 324
Amsterdam-C.**

Prijs 20 cent